

HANDLINGSPLAN FOR ET TRYGT OG GODT BARNEHAGEMILJØ I ELVERUM KOMMUNE

ELVERUM KOMMUNE

Innhold:

Side 2	Innholdsfortegnelse
Side 3	Forord
Side 4	Vår strategi
Side 5	Innledning
Side 7	Definisjoner på krenkelse og mobbing
Side 8	§ 41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid
Side 9	§ 42 Plikt til å sikre at barna har et bra psykososialt barnehagemiljø
Side 10	§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt
Side 11	Forebygging
Side 13	Sitat av Jesper Juul
Side 14	Aktivitetsplikten
Side 17	Krav til dokumentasjon
Side 19	Rutiner ved melding/bekymring

Handlingsplan for et trygt og godt barnehagemiljø I Elverum kommune er et verktøy for alle kommunale og private barnehager i arbeidet med å forebygge og forhindre krenkende ord og handlinger mot barnehagebarn. Planen viser hvordan barnehagene arbeider med det psykososiale miljøet i barnehagen, hvordan de ansatte styrkes i arbeidet og hvilke rutiner barnehagen har i arbeidet med forebygging og håndtering av krenkende og uønsket atferd. Denne planen bygger på Handlingsplan mot mobbing for Elverum kommune fra 2015.

Hensikten med å skape et trygt og godt barnehagemiljø er å gi best mulige vilkår for en god oppvekst og gode utviklingsmuligheter for det enkelte barn. Et trygt og godt barnehagemiljø har avgjørende betydning for begge deler. Det vil alltid være det generelle, gode daglige arbeidet i barnehagen som er bæresøylen for et godt og trygt barnehagemiljø. Her må ansatte og foresatte bidra sammen.

Sektor for Utdanning
Elverum kommune
2020

Hva sier strategisk plan for utdanning?

- I Elverum skal vi ha barnehager med høy kvalitet som fremmer trivsel, lek og læring.
- Fokusområder er lek og læring i trygge læringsmiljøer. Alle som arbeider med barn og unge i kommunen skal støtte, oppmuntre og veilede barna og de unge gjennom hele opplæringsløpet.
- Målet for vårt arbeid er at barna utvikler positivt selvbilde, er kreative og har høy lekekompetanse, som bidrar til at lærings- og mestringsevne etableres.
- Samspill med andre er avgjørende for barns utvikling. Felleskapet i barnehagen er derfor viktig som læringsarena, og vennskap blir grunnleggende for et godt fellesskap.
- Foreldre/foresatte og ansatte i utdanningssektoren deltar aktivt i barn og unges hverdag i barnehage, skole og fritid.

Fra Grunnloven §104:

Barn har krav på respekt for sitt menneskeverd. De har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling.

Fra Barnekonvensjonen: *Ved alle forhold som berører barn, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn (Art. 3) Barnets rett til å gi uttrykk for sin mening i alle forhold som vedrører barnet. (Artikkel 12)*

Fra Rammeplan – livsmestring og helse:

Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette. Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

INNLEDNING

Alle ansatte i Elverumsbarnehagene må vite hvordan de kan arbeide for – og vite – at barn trives og er inkludert i lek og samspill. De må ha kunnskap om hva mobbeatferd er og hvordan de kan forebygge, og avdekke krenkelser og mobbing. De må også vite hvordan de skal handle når det avdekkes uønsket atferd, og barn ikke har det bra i barnehagen.

Ansatte i Elverumsbarnehagene er voksne som reflekterer over egen atferd og sitt ansvar som rollemodeller.

De er tilstedeværende, rause, åpne, varme og vet hvordan man regulerer, og har evne til å foreslå alternative atferdsmønstre. Barn må få hjelp til å bli trygge og klare å finne sin rolle i gruppen. Denne kompetansen læres av barn i samspill med andre barn og med støtte av voksne.

Tilstedeværende voksne som ser barna og møter dem på en god måte, skaper trygghet og gode rutiner for lek, læring og gode opplevelser. Det er den voksnes ansvar å påta seg det hele og fulle ansvaret for kvaliteten i relasjonen til barna de møter.

Trygge varme relasjoner med andre barn og voksne, er fundamentet for at barn kan trives, leke, utfolde seg og lære.

Barn, de skal man snakke til som til alle andre folk.
- Anne-Cath. Vestly

Barnehageloven:**§1. Formål**

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

DEFINISJON PÅ KRENKELSE

Krenkelse er alle former for negative handlinger. Krenkelse brukes i opplæringsloven som et overordnet begrep som rommer både mobbing, diskriminering, trakassering, vold og rasisme. Det er en absolutt målsetting at ingen former for krenkelser og mobbing skal tolereres. Barnehagen skal arbeide aktivt og systematisk mot dette målet (Ingrid Lund, 2015).

DEFINISJON PÅ MOBBING

Mobbing av barn er handlinger fra voksne og/eller barn som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull person i fellesskapet og muligheten til medvirkning (Ingrid Lund, 2015).

§41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid

Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Alle ansatte i barnehagen skal gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for slike krenkelser.

Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna.

Paragrafen inneholder tre krav:

- Barnehagen skal ikke godta krenkelser
- Ansatte har en plikt til å gripe inn ved krenkelser
- Barnehagen skal jobbe systematisk

Følgende er viktig for forebygging:

- Personalets væremåte og handlinger
- Sosial kompetanse
- Vennskap, fellesskap og lek
- Foreldresamarbeid
- Kompetanse og kompetansebygging
- Nulltoleranse

§ 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det. Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller. Ved mistanke om, eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken. Når et barn eller foreldrene sier at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen undersøke saken og så langt det finnes egnede tiltak, sørge for at barnet får et trygt og godt barnehagemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse som barnehagen har satt i gang, viser at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Tiltakene skal velges på grunnlag av en konkret og faglig vurdering, med utgangspunkt i barnets beste. Barnehagen skal lage en skriftlig plan når det skal settes inn tiltak i en sak.

I planen skal det stå:

- Hvilke problemer tiltakene skal løse
- Hvilke tiltak barnehagen har planlagt
- Når tiltakene skal gjennomføres
- Hvem som skal gjennomføre tiltakene

§ 43 Skjerpet aktiv- tetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen krenker et barn

Dersom en som som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreeren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Mål for barnehagens arbeid:

- Skape en barnehage med et trygt og godt miljø, med nulltoleranse for krenkelser og uønsket atferd.
- Personalet skal ha god kompetanse om hva som skaper et godt psykososialt miljø.
- Alle ansatte skal jobbe systematisk for å forebygge krenkende atferd gjennom å utvikle barnas sosiale kompetanse.
- Foreldre/foresatte som er aktivt deltakende i barnehagens arbeid for et miljø hvor alle trives.

Delmål:

- En hverdag hvor alle respekterer hverandre.
- Gode relasjoner mellom barn – barn og barn – voksen.
- Personalet hjelper barna til å skape gode relasjoner seg i mellom.
- Alle barn skal oppleve at de er en del av fellesskapet.
- Alle barn skal bli møtt med varme, raushet, anerkjennelse og lære at alle er verdifulle.
- Alle skal oppleve trivsel og glede i barnehagen.
- Personalet skal være bevisst sin rolle og sitt ansvar som ansvarlig for relasjoner.
- Foreldre/foresatte skal bidra inn i barnehagens psykososiale arbeid, blant

annet gjennom «Hjerterom på timeplanen».

Forebygging

	HVA	NÅR	HVEM
1.	Gjøre handlingsplanen kjent for alle ansatte	Ved oppstart av nytt barnehageår	Enhetsleder
2.	Orienter foreldre/foresatte om planen og rettigheter knyttet til loven	Ved oppstart av nytt barnehageår	Enhetsleder og pedagogiske ledere
3.	Foreldreaktiv tilvenning ved oppstart av nye barn	Ved oppstart av nye barn	Avdelingene
4.	Hjerterom – verdiarbeid i barnegruppen	Kontinuerlig gjennom barnehageåret	Hele personalgruppen
5.	Hjerterom – foresatte involveres i arbeid med barnas psykososiale miljø	Foreldremøtene	Pedagogiske ledere
6.	Alle avdelinger skal jobbe systematisk med vennskap, barns samspill i lek og sosial kompetanse	Kontinuerlig gjennom barnehageåret	Hele personalgruppen
7.	Kompetanseheving for ansatte med fokus på å skape et godt og trygt barnehagemiljø	Kontinuerlig gjennom barnehageåret	Enhetsleder
8.	Voksne som er aktive i barnas lek, for å støtte og veilede barnas utvikling av grunnleggende ferdigheter, med tanke på sosial kompetanse og lekeferdigheter	Kontinuerlig gjennom barnehageåret	Hele personalgruppen

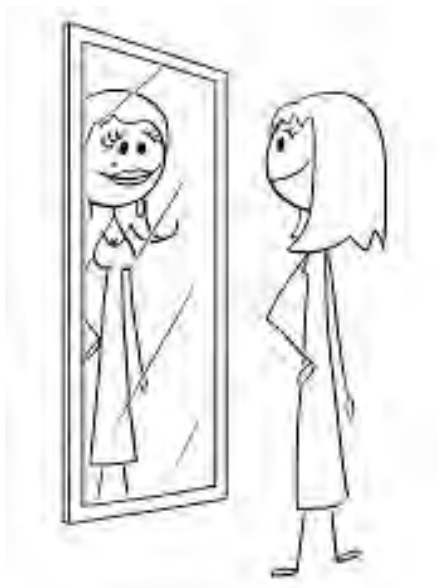

9.	Bygge gode relasjoner mellom de ansatte, mellom de ansatte og barna, og barna imellom	Kontinuerlig gjennom barnehageåret	Hele personalgruppen
10.	Ha voksenrollen i fokus, og være bevisste ansatte som møter barnet på en god måte	Kontinuerlig gjennom barnehageåret	Hele personalgruppen
11.	Systematisk observere enkeltbarn og barnegrupper	Kontinuerlig gjennom barnehageåret	Hele personalgruppen
12.	Kontinuerlig vurdering av barnas psykososiale miljø gjennom foreldresamtaler og bruk av ulike observasjonsverktøy	2 foreldresamtaler i året, minimum 2 barnesamtaler i året med 4- og 5-åringene	Pedagogisk leder
13.	Refleksjon rundt det psykososiale miljøet i barnehagen på avdelingsmøter og personalmøter	2 HMS-samtaler i året, Kultur for læring, 10 faktor	Alle ansatte
14.	Evaluering og revidering av planen	Hver vår	Ledergruppen

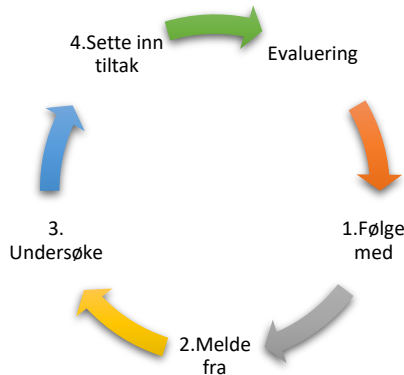

«Hvis du ønsker å vite noe om hva slags person ditt barn blir som voksen kan du ta en god titt på deg selv!»

(Jesper Juul)

Aktivitetsplikten omfatter

1. Plikt til å følge med/observere

- Alle som jobber i barnehagen har enn plikt til å følge med på om barna har et trygt og godt barnehagemiljø – både som enkeltbarn og som barn i gruppen. Denne plikten påløper hele tiden.
- Personalet må bli kjent med barna og barnas foreldre for å forstå hvilke behov det enkelt barnet har.
- Viktig at personalet følger med på gruppedynamikk og samspillmønstre. Plikten vil inkludere systematiske tiltak, som rutiner for tilstedeværelse og observasjon blant alle barna.
- Personalet må være oppmerksomme på endringer i barnas atferd og reaksjoner. Det er viktig at personalet har en åpen tilnærming til hvordan barn kan uttrykke at de ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Barn kan uttrykke seg på flere måter enn gjennom språket.
- Dersom et barn eller foreldre gir uttrykk for at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal dette legges til grunn.
- Vi har et skjerpet ansvar for sårbare barn.

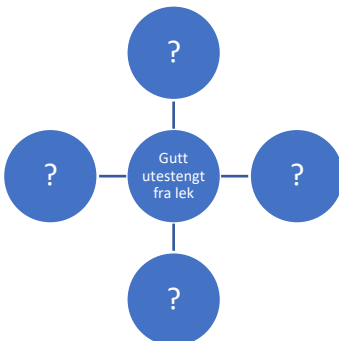
2. Melde fra

- Personalet har en plikt til å varsle barnehagens styrer om de får mistanke eller kjennskap til at det enkelte barn, eller flere barn i ei gruppe, ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.
- Det er ikke noe krav til selve varslingen, men dette skal meldes så raskt som det er rimelig å forvente i hvert enkelt tilfelle.
- Det er styrer som er ansvarlig for at barnehagen håndterer og følger opp slike varsler på en forsvarlig måte.
- Styrer har plikt å melde fra til barnehageeier i alvorlige tilfeller.
- Det er en skjerpet aktivitetsplikt ved mistanke om eller kjennskap til at en ansatt krenker et barn. Da skal varslingen og undersøkelsen skje straks. Barnehageeier skal ALLTID ha beskjed om dette.

3. Undersøke

- Det er barnets opplevelse som skal anerkjennes og legges til grunn.
- Barnehagens plikt til å følge med på hvordan barna har det, medfører at det SKAL settes i gang undersøkelse, selv om foreldre ikke har meldt bekymring eller barnet selv ikke kan eller har sagt i fra med ord, at han eller hun ikke har det trygt og godt.
- Barnehagen må undersøke hva som ligger bak barnets eller barnas opplevelse, og få bedre innsikt i hvordan de opplever hverdagen i barnehagen. Bruke pedagogisk analyse med opprettholdende faktorer.
- Målet for undersøkelsen må være å få nok informasjon til å kunne vurdere om barnehagen må sette inn tiltak og eventuelt hva slags tiltak.
- Viktig at barnehagen søker hjelp hos andre instanser, dersom man erfarer at f.eks hjemmesituasjon, fører til at barnet opplever å ikke ha det trygt og godt i barnehagen.

4. Sette inn tiltak

- Det må i hvert tilfelle gjøres en konkret vurdering av hvilke tiltak som vil være til det beste for det enkelte barnet.
- Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn i saker som gjelder dem selv.
- Barnehagen skal alltid gjøre en selvstendig vurdering basert på faglig kompetanse av hva som er til det beste for barnet og skal avveie hensynet til barnets beste opp mot andre hensyn i saken.
- Tiltakene skal være kunnskapsbaserte.
- Tiltak vil ofte handle om systematisk arbeid i barnegruppen for å kunne etablere en god gruppedynamikk og et inkluderende felleskap.
- Aktivitetsplikten vil være oppfylt, dersom barnehagen har gjort alt som med rimelighet kan kreves av den, og barnehagens planer for videre tiltak er innenfor et faglig skjønn.
- MEN barnehagens plikt til å vurdere og sette inn nye tiltak løper så lenge barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø.

KRAV TIL DOKUMENTASJON

Krav til dokumentasjon rundt barn og barnegruppens trivsel og utvikling ligger allerede til rammeplanen.

Dokumentasjon knyttet til aktivitetsplikten krever:

- Barnehagen skal utarbeide en skriftlig aktivitetsplan for oppfølging av enkeltsaker og krav til innhold.
 - Hvilke utfordringer/problemer skal tiltakene løse? Hva slags tiltak skal settes i verk?
 - Tidsperiode for gjennomføring av tiltak
 - Hvem som er ansvarlige for tiltakene
 - Evaluering av tiltak

- Planen skal fungere som en støtte for barnehagen i arbeidet og skal sikre at foresatte er kjent med hva slags tiltak som settes i verk, samt trygge de på at det blir tatt tak i saken.
- Planen kan være knyttet til både enkeltbarn og barnegrupper.

Rutine når personalet observerer eller barn/og eller foresatte melder om at barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø

HVA	HVORDAN
MELDINGER/ BEKYMRING	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dersom bekymringen oppstår i personalet, skal nærmeste leder og styrer involveres så snart som mulig. ➤ Dersom det kommer melding fra foresatte eller barn, skal styret kontaktes så snart som mulig. ➤ Dersom det er bekymring knyttet til krenkende atferd fra en i personalet, skal styrer kontaktes umiddelbart. Er dette styrer, skal barnehagesjefen kontaktes. ➤ Er det alvorlige saker, eller melding om at det er en ansatt som krenker et barn, skal barnehageeier ha beskjed. ➤ Det er krav til at barnehagen dokumenterer sin aktivitet knyttet til dette. Styrer utarbeider en skriftlig aktivitetsplan for oppfølging av saken. Se egen mal.

Drøftinger
i personalet
på
avdelingen

- Starte undersøkelse. Beskrive så konkret hva som har skjedd, hva man har sett.
- Viktig at alle parter får uttale seg om saken.
- Bruke pedagogisk analyse.
- Komme med forslag til tiltak, på bakgrunn av kunnskap og barnets beste.

Barnesamtale

- Ped.leder eller de som er nærmest barnet skal snakke med de involverte barna, en og en.
- Sørge for at barnas perspektiv tas med videre inn i arbeidet.

Samtale med
foresatte

- Innen en uke skal ped.leder og styrer ha en samtale med foresatte og bli enige om tiltak og veien videre. Aktivitetsplan.
- Dele observasjoner og ta de med på råd.
- Vurder om samtaler skal være i grupper eller med de enkelte foreldrepar.

Utprøving
av tiltak og
evaluering

- Tiltak prøves ut i samsvar med aktivitetsplanen.
- Evaluering i personalet.
- Nytt møte med foresatte og barn, for status og evt. videre tiltak.
- For å oppfylle aktivitetsplikten kreves det at barnehagen hele tiden skal vurdere ulike tiltak og sette inn tiltak, som etter en faglig vurdering er egnet for å gi barna et trygt og godt barnehagemiljø.

